

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_CJL_46

Alberto Moravia – Římské povídky (Hříčky vedra)

Mgr. Veronika Brynychová

Období vytvoření: prosinec 2012

Ročník: 4.

Tematická oblast: Čtenářská gramotnost absolventa OA

Předmět: český jazyk a literatura

Výstižný popis způsobu použití výukového materiálu ve výuce:

Vzhledem k podobě ústní části státní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury klademe velký důraz na dovednost rozboru uměleckého textu. V první řadě vedeme žáka k pochopení uměleckého textu a jeho zařazení do historického kontextu tak, aby vyvodil záměr autora. Následně žák provede rozbor lexikální, syntaktický, kompoziční a stylistický.

Alberto Moravia – Římské povídky (Hříčky vedra)

„Elvíro, to není tvůj manžel,“ řekla klidně žena. Elvíra náhle, jako přesvědčena, se obrátila a odplížila do kouta. Žena se o mne dál nestarala, šla do baráku dozadu a začala prohrabávat kamínka. „Já se jí starám o jídlo,“ řekla na vysvětlenou, „živoří z milosrdenství, to je pravda, ale manžel jí neutekl, umřel.“

Měl jsem toho dost. Vyndal jsem z peněženky sto lir a dal jsem je holčičce; vzala je, ani nepoděkovala. Pak jsem vyšel ven a dal jsem se na zpáteční cestu: z cesty na asfaltovou silnici a pak přes most až do via Ostiense. Doma, při srovnání s vedrem tam v tom baráku, jsem si připadal, jako když vejdu do jeskyně. A i když ta trocha našeho nábytku je skromné zařízení, přece je lepší než hřebíky, na které si věšely hadry ty dvě nešťastnice. V kuchyni už měli sklizeno ze stolu; ale žena vytáhla okurkový salát, který mi dala stranou, a já si ho dal s chlebem a díval jsem se na ni, jak stojí u vodovodu a myje talíře a příbory. Pak jsem vstal, dal jsem jí znenadáni pusy na krk a tak jsme se smířili.

Pár dní na to jsem ženě vyprávěl příběh s barákem a pak jsem se rozhodl, že se tam vrátím a podívám se, jestli by se pro tu holčičku nedalo něco udělat. Teď už jsem se nebál, že si mě budou plést s Ernestem Rapellim. A věřili byste tomu? Nenašel jsem ani barák, ani ženu, ani tu druhou hubenou ženu, co se jim starala o jídlo. Hodinu jsem chodil kolem dokola, na oslnivém slunci, mezi haldami kompostu, a pak se vrátil domů, vyvedený z míry. Asi jsem od té doby už netrefil na správnou cestu. A moje žena zase říká, že jsem si tu příhodu vymyslel, protože mě hryzalo svědomí, že jsem je chtěl opustit.

MORAVIA, Alberto. *Římské povídky*. 2. vyd. v Odeonu. Praha: Odeon, 1976. s. 44 - 45

1. Porovnejte prostředí domova vypravěče a Elvíry. Co si vypravěč uvědomuje po příchodu domů?
2. Charakterizujte vypravěče a jeho ženu.
3. V textu najděte:
 - a/ neutrální výraz
 - b/ knižní výraz
 - c/ sousloví
 - d/ frazeologismus.
4. V různých zdrojích vyhledejte, ke kterému směru jsou řazeny Římské povídky a co je pro tento směr charakteristické. Zkuste znaky tohoto směru nalézt v ukázce.
5. V ukázce určete převládající slohový postup.
6. Proved'te syntaktický rozbor ukázky.

Řešení:

1. domov Elvíry – prostý barák v chudé čtvrti, bylo tam vedro, bez zařízení – např. věšely si oblečení na hřebíky X domov vypravěče – větší chlad (ve vedru je tam příjemněji), trocha nábytku, měli tekoucí vodu a běžné vybavení domácnosti (talíře, příbory); vypravěč si uvědomil, že je rád za svůj skromný domov a starostlivou ženu
2. vypravěč – muž, štědrý - dal dívce 100 lir, chce pomoci ženě a malé holčičce, milující manžel, přemýšlivý, nesnášel vedro;

jeho žena – starostlivá, dobrá hospodyně, milovala svého muže, nevěřící a ironická;

3.
 - a/ neutrální výraz – žena
 - b/ knižní výraz - vymyslíl
 - c/ sousloví – okurkový salát
 - d/ frazeologismus – hryzalo mě svědomí
4. k neorealismu – přiblížení se realistickému dokumentu, který měl zobrazit skutečnou situaci, reakce na italský fašismus a uvědomění si nutnosti morální obrody v Itálii, zájem především na obyčejného člověka

v ukázce - svět obyčejných lidí - viz vypravěč i Elvíra, dokumentárnost – smysl pro detaily a co nejlepší přiblížení prostředí, vyprávění pohledem hlavního hrdiny – přizpůsobena slovní zásoba i syntax

5. vyprávěcí
6. věty jednoduché (*Měl jsem toho dost.*), ale převažují souvětí, často oddělovaná středníky (*Vyndal jsem z peněženky sto lir a dal jsem je holčičce; vzala je, ani nepoděkovala.*), přímá řeč s větami uvozovacími (*„Elvíro, to není tvůj manžel,“ řekla klidně žena.*), věty podle postoje mluvčího – oznamovací (*Měl jsem toho dost.*), tázací (*A věřili byste tomu?*) aj.

Zdroje:

MORAVIA, Alberto. *Římské povídky*. 2. vyd. v Odeonu. Praha: Odeon, 1976. s. 44 - 45
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Neorealismus>

Pokud není uvedeno jinak, jedná se o autorskou práci.